

Van tonggeklak tot gierend 'hi-hi-hi'

Muziek

Amsterdam China Festival. Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard. M.m.v. Hilary Summers (alt) en Shi Kelong (bariton). Werken van Wuping, Koh, Qigang, Dun, Shuya en Wen-jing. Amsterdam, Concertgebouw, 5/10.

Onder een miljard Chinezen zullen er toch wel een paar gekken rondlopen die iets te melden hebben? Met die gedachte ondernam Joël Bons, artistiek leider van het Nieuw Ensemble, in 1988 een speurtocht naar Chinees componeertalent. Hij vond z'n gekken, gaf ze een compositieopdracht, haalde ze begin jaren negentig naar Nederland, en stelde al met al een daad die moeilijk valt te overschatten.

Componisten als Guo Wenjing en Tan Dun vonden in die jaren hun weg naar Europa. Het Nieuw Ensemble ontdekte een braakliggend terrein waarop het naar hartelust kon pionieren. En ook de muziekliefhebber kon zich in de handen wrijven: onbekommerd

lieten die gekke Chinezen verdacht mooie geluiden horen.

Geen sprake van dus dat het Nieuw Ensemble verstek zou laten gaan bij het Amsterdam China Festival. Het pionieren gebeurt volgende week, wanneer de winnaars opdraven van de Young Chinese Composers Competition die door het ensemble is uitgeschreven. Ter voorbereiding blikten dirigent Ed Spanjaard en zijn musici in het Concertgebouw terug op hoe het allemaal begonnen is.

De opdrachtcomposities uit de jaren negentig maakten onverminderd indruk. Aan treffende details geen gebrek, zoals de virtuoze stemkunst die bariton Shi Kelong etaleert in Chen Qigangs *Poème Lyrique II*: van Skippy-achtig tonggeklak tot gierend 'hi-hi-hi' in het falsetregister. Of neem de zuchtjes, ritseltjes en rillinkjes die Mo Wuping in *Fan II* opwekt met geraspte pianosnaar en een tremor in de mandoline.

Daarin zijn de Chinezen meesters: ze luisteren met open mond naar de natuur, draperen eerbiedig een flard eeuwigheid over de notenbalk, verwonderen zich over de tijd die alles in stilte smooit.

Sans gêne laat Tan Dun in *Circles* de woudvogels koeren. Hoe betrokken het Concertgebouwpubliek op aangeven van Ed Spanjaard meelijplpte, kletste en uiteindelijk brulde, kon de componist met eigen oren horen. Kreeg hij meteen mee hoe knap de alt Hilary Summers zich kreunend, vibrerend en stemtrillend manifesteerde in *Inscriptions on Bone* van Guo Wenjing.

Mindertothaar recht kwam Summers in *The water burns*, het premièrewerk dat Joyce Beetuan Koh (1966) in opdracht van het Concertgebouw schreef voor het Nieuw Ensemble. Interessante teksten over onsterfelijkheid had de componiste genoeg bijeengesprokkeld. Maar na studies in Londen en Parijs sprak ze accentloos de brave toontaal die je overal ter wereld kunt horen.

Guido van Oorschot